

UZASADNIENIE

do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowisko Sosnowiec-Bory PLH240038

I Uzasadnienie merytoryczne

Zgodnie z art. 28 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 55) dla obszaru Natura 2000 regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt dla których ochrony utworzono obszar Natura 2000.

Decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE z 10 stycznia 2011 r. obszar Torfowisko Sosnowiec-Bory PLH240038 został zatwierdzony i uznany jako obszar mające znaczenie dla Wspólnoty.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych opracowanym w lipcu 2008 r. przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Torfowisko Sosnowiec-Bory PLH240038 są:

- siedlisko przyrodnicze:
7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*),
- gatunek roślinny:
1903 – Lipiennik Loesela *Liparis loeselii* (L.) Rich.

Projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowisko Sosnowiec-Bory PLH240038 został przygotowany zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. nr 34 poz. 186 z późn. zm.).

Ponieważ w granicach obszaru Natura 2000 Torfowisko Sosnowiec-Bory PLH240038 nie ma krajowych form ochrony przyrody, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10, nie zachodzą przesłanki do wyłączenia całości lub części obszaru Natura 2000 ze sporządzania planu zadań ochronnych, określone w art. 28 ust. 11 pkt 2 i 3 ustawy o ochronie przyrody.

Obszar Natura 2000 Torfowisko Sosnowiec-Bory PLH240038 pokrywa się w całości z terenem zarządzanym przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Siewierz, dla którego plan urządzenia lasu nie zawiera jednak zakresu, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W związku z tym nie może mieć zastosowania przepis art. 28 ust. 11 pkt. 3a ustawy o ochronie przyrody.

Plan zadań ochronnych będący przedmiotem niniejszego zarządzenia, został przygotowany z uwzględnieniem zapisów Standardowego Formularza Danych dla przedmiotowego obszaru oraz wszystkich dostępnych danych i materiałów, a w szczególności opracowania:

- Krajewski Ł., Stebel A. Kucharzyk J., 2019, Rozpoznanie przyrodnicze w obszarze Torfowisko Sosnowiec-Bory PLH240038, Warszawa – Dąbrowa Górnicza.

Zapisy planu zadań ochronnych sformułowano z uwzględnieniem ustaleń dotyczących stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, dokonanych na podstawie dostępnych danych, w tym ww. opracowania.

Stwierdzono występowanie w stanie kwalifikującym do uznania za przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000:

- 7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*).

Natomiast lipiennik Loesela był stwierdzany na torfowisku Bory od końca lat 90. ubiegłego wieku do początku drugiej dekady XXI wieku. Gatunek tworzył tu populację maksymalnie składającą się z kilkudziesięciu okazów, która następnie zmalała do kilku pędów obserwowanych tylko w jednym miejscu, aż do ich zaniku. Od ponad 5 lat nie obserwowano tu tego gatunku. W związku z brakiem potwierdzenia występowania lipiennika Loesela w obszarze Natura 2000 Torfowisko Sosnowiec-Bory oraz znacznym

prawdopodobieństwem jego ponownego pojawienia się w obszarze po wykonaniu zabiegów ochrony czynnej dedykowanych siedlisku 7140, nie dokonano korekty rangi gatunku w obszarze. Ewentualne zmiany w tym zakresie zostaną przeprowadzone po wykonaniu uzupełniającej inwentaryzacji.

Mając na względzie uwarunkowania formalne i merytoryczne w Planie Zadań Ochronnych wskazano zidentyfikowane podczas prac nad planem:

1. Zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony określono na podstawie faktycznego stanu siedliska przyrodniczego. Podczas analizy czynników powodujących lub mogących stanowić potencjalne zagrożenie dla zachowania siedliska we właściwym stanie ochrony, zidentyfikowano zagrożenia istniejące. Nasilenie się wskazanych w zarządzeniu (zał. 3) czynników może przyczynić się do pogorszenia stanu ochrony siedlisk w obszarze Natura 2000.

Zidentyfikowano następujące zagrożenia: E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych, G05.07 niewłaściwie realizowane zadania ochronne lub ich brak, I02 problematyczne gatunki rodzime, J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska, K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja), M01.02 susze i zmniejszenie opadów, H02 zanieczyszczenie wód podziemnych (źródła punktowe i rozproszone).

Do siedliska przyrodniczego, występującego w obszarze, przypisano zidentyfikowane zagrożenia o powyższym charakterze. Szczegółowy opis danych zagrożeń zawarto w załączniku nr 3 do zarządzenia.

Zagrożeniom przyporządkowano kody i opisy z Listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań stanowiącej załącznik nr 5 obowiązującej Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000.

Dla gatunku 1903 lipiennik Loesela *Liparis loeselii* nie zidentyfikowano zagrożeń w związku z czasowym brakiem jego obecności w obszarze.

2. Cele działań ochronnych dla przedmiotów ochrony określono mając na względzie potrzebę co najmniej utrzymania siedlisk w obszarze lub poprawę ich stanu ochrony (zał. 4 do Zarządzenia). Odnośnie do siedliska 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) jako cel wskazano poprawę jego stanu ochrony na stanowisku (7140-1) z poziomu złego (U2) do poziomu niezadowolającego (U1) poprzez poprawę oceny parametru „specyficzna struktura i funkcje” do poziomu niezadowolającego (U1) i poprawę oceny parametru „perspektywy ochrony” do poziomu niezadowolającego (U1).

Dla gatunku 1903 lipiennik Loesela *Liparis loeselii* jako cel wskazano weryfikację jego występowania w obszarze

Cel działań ochronnych ma bezpośrednie odzwierciedlenie w działaniach określonych w załączniku nr 5 do zarządzenia.

3. Działania ochronne dla przedmiotów ochrony zostały sformułowane z uwzględnieniem potrzeby osiągnięcia założonych celów.

Dla siedliska 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) w celu ograniczenia rozwoju krzewów i drzew, w tym sosny, przewidziano usunięcie drzew i krzewów z płatów siedliska, a następnie systematyczne usuwanie pojawiającego się nalotu krzewów i drzew, połączone z ekstensywnym użytkowaniem kośnym.

Zaplanowano również monitoring stanu przedmiotu ochrony, który jest tożsamy z monitoringiem realizacji celów działań ochronnych, w obrębie wyznaczonych powierzchni badawczych (transekty), przez okres obowiązywania planu zadań ochronnych, w celu zaobserwowania zmian w fizjonomii siedliska przyrodniczego, a także identyfikacji zachodzących w nim tendencji. Zasady prowadzenia monitoringu dla przedmiotu ochrony oparto na metodykach opracowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Określono współrzędne geograficzne stałych miejsc wykonywania badań monitoringowych.

Dla gatunku 1903 lipiennik Loesela *Liparis loeselii* przewidziano wykonanie uzupełniającej inwentaryzacji przyrodniczej po wykonaniu działań ochronnych dla siedliska 7140.

4. Nie sformulowano wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W wyniku prac nad planem zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru stwierdzono, że nie jest konieczne sporządzenie Planu Ochrony dla obszaru Natura 2000 Torfowisko Sosnowiec-Bory PLH240038, ponieważ plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotowi ochrony w obszarze z uwagi na zaplanowane działania ochronne oraz konieczność stałej weryfikacji ich słuszności.

Przebieg granic ostoi Torfowisko Sosnowiec-Bory PLH240038 przedstawiono na załączniku mapowym oraz opisano w oparciu o punkty węzłowe, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 (zał. 1 i 2 do Zarządzenia).

II Udział społeczeństwa

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach zapewniła możliwość aktywnego udziału wszystkich zainteresowanych w trakcie całego procesu wypracowywania ustaleń planu zadań ochronnych – do prac nad planem zostali zaproszeni przedstawiciele gmin, starostw, gospodarujących wodami, a także naukowcy i przedstawiciele ekologicznych organizacji pozarządowych. Ze względu na pandemię COVID-19, zrezygnowano z organizacji spotkań konsultacyjnych na rzecz kontaktów mailowych. Przygotowując projekt zarządzenia rozważono wnioski i uwagi zgłoszone przez ww. zainteresowanych w ramach roboczych konsultacji.

Mając na względzie art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w opracowaniu dokumentu na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Fakt przystąpienia do sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Torfowisko Sosnowiec-Bory PLH240038 ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, a także poinformowanie właściwych terenowo jednostek samorządowych, Wód Polskich, Lasów Państwowych, organizacji pozarządowych oraz pozostałych zidentyfikowanych zainteresowanych.

Informację o sporządzeniu projektu przedmiotowego zarządzenia podano do publicznej wiadomości, poprzez obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z 27 sierpnia 2020 r. W obwieszczeniu poinformowano o możliwości i sposobie zgłaszania uwag, podając, że winny być one wnoszone do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w terminie 21 dni.

Obwieszczenie to zamieszczono na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, a także przekazano do właściwego miejscowo Urzędu Miasta Sosnowca.

W wyznaczonym terminie nie wpłynęły uwagi.

W związku z art. 59 ust. 2 ustawy z 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. 2019 r., poz. 1464) przedmiotowy plan zadań ochronnych, jako akt prawa miejscowego został uzgodniony przez Wojewodę Śląskiego pismem Nr: IFVII.710.23.2020 z 26 listopada 2020 r.